

KOMMUNER KAN DA IKKE YDE STATSSTØTTE – ELLER KAN DE?

Begrebet "statsstøtte" medfører i praksis, at mange ikke er klar over, at begrebet ikke alene dækker over støtte, der ydes af stater, men også dækker over støtte, der ydes ved offentlige midler af kommuner, regioner og offentlige virksomheder eller andre organisationer eller virksomheder, hvor det offentlige kan udøve en bestemmende indflydelse.

I 2016 konkluderede EU-Kommissionen, ved EU's konkurrencekommissær Margrethe Vestager, at Irland havde ydet ulovlig statsstøtte til Apple for op mod 13 mia. euro ved at give Apple uberettigede skattefordele. Irland har dog ikke opkrævet pengene fra Apple, og derfor indbragte Kommissionen sagen for EU-Domstolen i 2017.

Også en dansk sag om statsstøtte trak overskrifter, da EU-Domstolen i slutningen af 2017 fastslog, at TV2 Danmark fik tildelt ulovlig statsstøtte i perioden 1995-1996. Ved Østre Landsret anlagde Viasat i 2006 sag mod TV2 om betaling af såkaldte ulovlighedsrenter for den ulovligt tildelte statsstøtte. Viasat har opgjort kravet til 1,75 mia. kr. På baggrund af den afsluttede sag ved EU-Domstolen kan denne sag nu genoptages ved Østre Landsret.

Formålet med reglerne om statsstøtte er at sikre, at den frie konkurrence i

EU's indre marked ikke forrejses ved, at offentlige myndigheder tildeler midler, som virksomhederne ikke ville kunne opnå på det frie marked.

HVAD ER STATSSTØTTE, OG HVORFOR FINDES REGLERNE?

Når det skal fastslås, om der ydes ulovlig statsstøtte/offentlig støtte, anvendes de samme regler – uanset størrelsen af støtten, eller hvilken offentlig støtte der er tale om. Reglerne findes i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, artikel 107, stk. 1, samt i konkurrencelovens § 11 a.

En række kumulative betingelser afgør, om der er tale om statsstøtte. Støtten udgør statsstøtte, hvis den:

1. er finansieret ved offentlige midler, Tildeling af støtte opfylder betingelsen, såfremt støtten gives direkte eller indirekte ved offentlige midler. Støtten kan have mange former og

er ikke begrænset til at udgøre direkte støtte i form af lån, tilskud eller garantier, men kan også være et afkald på en indtægt i form af fritagelse eller nedsættelse af skatter eller lavere priser for salg af offentlige grunde mv.

2. der kan tilregnes en offentlig myndighed,

Umiddelbart giver denne betingelse ikke problemer, da størstedelen af de offentlige midler, der tildes, kan tilregnes en offentlig myndighed. Udfordringen kan opstå, særligt når støtten gives gennem offentlige virksomheder eller organisationer, der får støtte fra staten. I sommeren 2017 var denne situation aktuel i en dansk sag, hvor der var indgivet klage til kommissionen over støtte til lokale fitnesscentre.

Danmarks Idrætsforbund (DIF) og Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger havde siden 2008 samarbejdet om at hjælpe danske idrætsforeninger med at opstarte lokale fitnesscentre. Støtten skete med udlodningsmidler (tidligere betegnet lottomidlerne), som Kulturministeriet tildelte DGI og DIF.

Kommissionen fandt dog, at tildelingen af midlerne til de enkelte fitnesscentre ikke var påvirket af hverken Kulturministeriet eller andre offentlige myndigheder, og dermed var betingelsen om, at støtten skal kunne tilregnes en offentlig myndighed ikke opfyldt.

3. og støtten ydes til en virksomhed, Det er særligt vigtigt at være opmærksom på, at det statsstøttestøttede virksomhedsbegreb ikke stiller krav om en særlig organisering af den enhed, der får tildelt støtten. I stedet skal man foretage en vurdering af, om den enkelte enhed udfører en aktivitet på et konkurrenceudsat marked ved at udbyde varer eller tjenesteydelser. Det er ligeledes ikke et krav, at dette skal ske med profit for øje. Dermed kan en non-profit organisation udgøre en virksomhed i statsstøttestøttede forstand, hvis organisationen tilbyder en tjenesteydelse på et konkurrenceudsat marked.
4. der indebærer en fordel for virksomheden, Kravet om, at støtten indebærer en fordel, er en af de betingelser, der i praksis foretages omfangsrige vurderinger af. Virksomheder anses for at opnå en (økonomisk) fordel, når virksomheden ikke ville kunne have opnået samme støtte på normale markedsvilkår. Der foretages i praksis en vurdering af, hvordan virksomhedens økonomiske situation ville have været, hvis støtten/foranstaltningen ikke var blevet ydet. EU-Domstolen har udviklet en række tests til at foretage denne vurdering. Disse tests samles under betegnelsen "den markedøkonomiske aktørtest". På baggrund af testen foretages en vurdering af, hvorvidt en privat aktør ville have tildelt virksomheden den samme fordel, som virksomheden opnår ved den støtte, der opnås ved den offentlige støtte. Opnår virksomheden en fordel ved den offentlige støtte, som den ikke ville have opnået på normale markedsvilkår, vil støtten indebære en fordel for virksomheden.

5. er selektiv

Den støtte, der ydes, skal ydes selektivt. Dette indebærer, at såfremt alle virksomheder opnår samme fordel, eksempelvis samme skatteprocent ved virksomhedsskat, vil der ikke være tale om en selektiv støtte. Opsættes der betingelser for at opnå en økonomisk fordel, således at alle ikke kan opnå den samme fordel, vil støtten være selektiv. Har yderen af støtten et skøn, sådan

at virksomheder, der opfylder betingelserne til at opnå støtten ikke automatisk får tildelt støtten, vil dette udgøre en selektiv støtteordning. Der skelnes foruden dette mellem de jure eller de facto selektivitet. Ved de jure selektivitet opstilles direkte kriterier, der skal opfyldes for at opnå støtte. Ved de facto selektivitet er der opsat kriterier, der er formuleret som objektive og generelle, men hvor opfyldelsen af betingelserne medfører, at støtten tildes en bestemt gruppe af virksomheder.

6. og påvirker konkurrencen.

En støtteordning opfylder betingelsen, når den truer med eller direkte fordrejer konkurrencevilkårene, sådan at den modtagende virksomhed forbedrer sin stilling i forhold til de virksomheder, den konkurrerer med. I praksis vil betingelsen være opfyldt, og konkurrencen er derved påvirket, når det offentlige tildeler en fordel til en eller flere bestemte virksomheder på et liberaliseret marked.

Kan det antages, at tildelingen af støtten kan have en påvirkning af samhandlen mellem medlemsstaterne i EU, vil støtten være omfattet af statsstøttere reglerne i TEUF. Opfyldes dette krav imidlertid ikke, er støtten reguleret af den danske konkurrencelovs § 11 a. Efter denne bestemmelse gælder også, at hvis støtten er lovlig i henhold til offentlig regulering, vil der ikke være tale om ulovlig statsstøtte.

Dermed skal kommuner og andre institutioner eller organisationer, der tildeler offentlige midler, være opmærksomme på statsstøttere reglerne, uanset om støtten gives som økonomisk støtte til kulturevent, festivaler, sportsklubber, infrastruktur, ved salg af ejendomme, udlejning eller som direkte tilskud som f.eks. garantistilløser.

Opfyldes betingelserne, vil der være tale om statsstøtte, der ikke kan tildes lovligt, medmindre der sker anmeldelse til kommissionen, og tildelingen derefter godkendes. Kommissionen godkender støtteordninger, hvis kommissionen vurderer, at støtten medfører større samfundsfordele end skadevirkninger.

UNDTAGELSER TIL ANMELDELSESPLOGTEN

Selvom støtten som udgangspunkt skal anmeldes til kommissionen og afvente dennes godkendelse, når betingelserne for statsstøtte er opfyldt, er der visse undtagelser.

De minimis-støtte

Den første undtagelse er den såkaldte

"de minimis-støtte", hvorefter virksomheder kan tildes offentlig støtte, der udgør statsstøtte, når virksomheden opnår mindre end 200.000 euro over en treårig periode. Al støtte, som virksomheder modtager som de minimis-støtte, skal kumuleres, så det samlede beløb ikke overstiger de 200.000 euro over en treårig periode. Såvel modtager som yder af støtten skal derfor sikre, at dette beløb ikke overstiges, da støtten da ikke kan tildes som de minimis-støtte. Tildes der de minimis-støtte, skal den modtagende virksomhed udfylde en erklæring, der findes på Erhvervsstyrelsens hjemmeside.

Gruppefritagelsesforordningen

Kommissionen har udarbejdet en gruppefritagelsesforordning, hvorefter der kan ydes støtte til en virksomhed, hvis betingelserne opfyldes. Der er tale om 13 forskellige støttekategorier, hvoraf en støtteordning skal opfylde såvel nogle generelle krav til alle ordninger, der er omfattet af gruppefritagelsesforordningen, samt individuelle krav til de enkelte støtteordninger der er undtaget. Der skal derfor foretages en konkret vurdering af hver enkelt støtte, der gives, for at vurdere, hvorvidt betingelserne er opfyldt, og statsstøtten dermed kan tildes uden forudgående anmeldelse til kommissionen. Er betingelserne opfyldt, så støtten kan tildes efter en undtagelse efter gruppefritagelsesforordningen, skal støtten dog indberettes elektronisk til kommissionen senest 20 arbejdsdage efter, at støtten er tildelt. Denne indberetning sker i indberetnings-systemet SANI. Yderligere skal støtte på over 500.000 euro registreres i Erhvervsstyrelsens statsstøttere register, senest seks måneder efter tildelingen af støtten ■

Andreas Christensen
Advokat, partner
ac@horten.dk

Carina Henriette Nilsson Maibom
Advokatfuldmægtig
cma@horten.dk